

Dàn ý Phân tích hình tượng người lái đò trong Người lái đò sông Đà

Hướng dẫn lập dàn ý cho đề bài văn Phân tích hình tượng người lái đò trong tùy bút Người lái đò sông Đà của Nguyễn Tuân - Văn mẫu lớp 12

Dàn ý chi tiết

I. Mở bài

- Nguyễn Tuân là một tác giả tài hoa, uyên bác, luôn kiếm tìm cái đẹp. Trước cách mạng ông tìm kiếm vẻ đẹp trong quá khứ, khi cách mạng thành công ông tìm kiếm vẻ đẹp ngay trong cuộc sống hiện tại. Người lái đò sông Đà là tùy bút tiêu biểu cho những sáng tác sau cách mạng của ông.

- Ông lái đò chính là chất vàng mười đã được thử lửa mà Nguyễn Tuân tìm kiếm, người anh hùng trong thời kì xây dựng chủ nghĩa xã hội. Liên hệ hình ảnh người anh hùng trong thơ ca Nguyễn Tuân trước cách mạng (Huân Cao – Chữ người tử tù).

II. Thân bài

- Công việc: lái đò trên sông Đà, hằng ngày đối diện với thiên nhiên hung bạo.

- Về lai lịch: tác giả xóa mờ xuất thân, tập trung miêu tả ngoại hình để ngợi ca những con người vô danh âm thầm cống hiến: “tay lêu nghêu như cái sào. Chân ông lúc nào cũng khuynh khuynh, ... chất mun”, đó là ngoại hình khỏe khoắn của con người lao động luôn gắn bó với nghề

- Là người có lòng dũng cảm, tình yêu nghề: “giữ mái chèo, nén vết thương, hai chân kẹp chặt lấy cuống lái”

- Có thể liên hệ đến hình ảnh Huân Cao – người anh hùng trong quan niệm của Nguyễn Tuân trước cách mạng để dẫn dắt sang hình tượng ông lái đò.

- Công việc: lái đò trên sông Đà, hằng ngày đối diện với con thủy quái hung bạo.

- Là người từng trải, hiểu biết và thành thạo trong nghề lái đò: “trên sông Đà ông xuôi ngược hơn một trăm lần”, “nhớ tỉ mỉ ... những luồng nước”, “sông Đà đối với ông lái đò ấy như một thiên anh hùng mà ông đã thuộc ... xuống dòng”, ...

- Là người mưu trí dũng cảm, bản lĩnh và tài ba:

+ Ung dung đối đầu với thác dữ “nén đau giữ mái chèo, tỉnh táo chỉ huy bạn chèo ...” để phá trùng vi thạch trận thứ nhất,

Dàn ý Phân tích hình tượng người lái đò trong Người lái đò sông Đà

+ Ông lái đò “không chút nghỉ tay, nghỉ mắt phá luôn vòng vây thứ hai và đổi chiến thuật, ông ”“nắm chắc binh pháp của thần sông thần đá, ông đã thuộc quy luật phục kích của lũ đá nơi ải nước”, động tác điêu luyện “cuối đúng ngay trên bờm sóng, phóng thẳng thuyền vào giữa thác ...”

+ Là người nghệ sĩ tài hoa: ưa những khúc sông nhiều ghềnh thác, không thích lái đò trên khúc sông bằng phẳng, coi việc chiến thắng “con thủy quái” là chuyện thường: sau khi vượt thác nhà đò đốt lửa nướng cơm lam và toàn bàn về chuyện cá anh vũ, cá dầm xanh, ...

- Khái quát về phong cách nghệ thuật Nguyễn Tuân: là nhà văn tài hoa uyên bác, suốt đời đi tìm cái đẹp, luôn khám phá thế giới ở bình diện văn hóa, thẩm mỹ, luôn miêu tả con người trong vẻ đẹp tài hoa nghệ sĩ.

III. Kết bài

- Nêu cảm nhận về hình tượng nhân vật ông lái đò: là đại diện cho con người lao động Tây Bắc trong giai đoạn xây dựng chủ nghĩa xã hội, là con người vừa có phẩm chất anh hùng vừa tài hoa nghệ sĩ, chứa đựng chất vàng mười đã qua thử lửa.

- Người lái đò sông Đà là tùy bút xuất sắc miêu tả chân thực vẻ đẹp vừa hung bạo vừa trữ tình của thiên nhiên Tây Bắc, giữa nền thiên nhiên nổi bật lên là vẻ đẹp của những người lao động bình dị.

Mẫu bài phân tích hình tượng người lái đò hay nhất tuyển chọn

Người lái đò sông Đà ra đời trong những năm toàn dân ta bước vào công cuộc xây dựng Xã hội chủ nghĩa đầy sôi động, khẩn trương, khi đó cảm hứng ngợi ca, tôn vinh cuộc sống mới, con người mới ngập tràn trong các tác phẩm văn học. Không nằm ngoài xu thế chung đó, *Người lái đò sông Đà* với hình tượng người lái đò là một trong những hình ảnh nổi bật. Nguyễn Tuân ca ngợi người lao động bình dị, vô danh nhưng hàng ngày, hàng giờ đang công hiến, dựng xây đất nước.

Hình tượng người lái đò sông Đà được đặt trong quan hệ với sông Đà, để qua đó tô đậm, làm nổi bật hình tượng người lái đò. Bởi vậy sông Đà hung dữ, bạo ngược bao nhiêu thì khi vượt qua nó, chiến thắng sức mạnh của nó người lái đò càng thể hiện rõ nét hơn sức mạnh của mình.

Người lái đò quê ở Lai Châu, đã từng xuôi ngược dòng sông Đà hơn một trăm lần trong đó có tới sáu mươi lần giữ lái chính. Tác giả đã tạo ấn tượng cho người đọc về ông lái đò với những con số đầy áp lực và thử thách. Mỗi lần vượt sông Đà là một lần đối diện với cái chết, số lần ông vượt sông Đà thành công đã cho thấy sự tài giỏi, điêu luyện trong nghề nghiệp của ông lái đò.

Dàn ý Phân tích hình tượng người lái đò trong Người lái đò sông Đà

Để làm nổi bật vẻ đẹp của người lái đò, Nguyễn Tuân đã giới thiệu chân dung của nhân vật: “tay ông lêu nghêu như cái sào, chân ông lúc nào cũng khuynh khuynh gò lại như kẹp lấy một cái cuống lái tưởng tượng, giọng ông ào ào như tiếng nước trước mặt ghềnh sông, nhớn giới ông vồi vọi như lúc nào cũng mong một cái bến xa nào đó trong sương mù”, “cái đầu bạc quắc thước... đặt lên thân hình gọn quánh chất sừng chất mun”. Ở diện mạo của ông lái đò chỉ có một điểm duy nhất chứng tỏ tuổi ông đã cao đó là mái tóc bạc, khi dùng tay che mái tóc này đi, người ta lầm tưởng “mình đang đứng trước một chàng trai đang ngồi ngoài bến chính bờ sông”. Diện mạo, ngoại hình của ông lái đò gây ấn tượng mạnh với người đọc, bởi nó trái ngược hoàn toàn với cái tuổi bảy mươi của ông, đó là diện mạo, ngoại hình của một chàng thanh niên lực lưỡng, dẻo dai, cường tráng. Sức khỏe, thể chất của ông lái đò in đậm dấu ấn nghề nghiệp, do suốt đời vật lộn với sông nước nên cần phải có một thể lực phi thường để chiến đấu lại với những con thác dữ.

Phẩm chất nổi bật và có ý nghĩa quyết định đến sự thành công của ông lái trong nghề vượt thác này chính là kinh nghiệm dày dặn. Không cần bất cứ bản hồ nào nhưng lại có thể nhớ một cách chính xác luồng lạch trên sông. Để ngợi ca bản lĩnh của ông Nguyễn Tuân đã sử dụng hình ảnh so sánh độc đáo, giàu chất thơ “Sông Đà đối với ông lái đò ấy, như một trường thiên anh hùng ca mà ông đã thuộc đến cả dấu chấm than, chấm câu và những đoạn xuống dòng”. Không chỉ dày dặn kinh nghiệm, ông lái đò còn nâng nghề nghiệp của mình – công cụ mưu sinh thành một niềm đam mê mãnh liệt trong đời. Bởi đối mặt với thác dữ, tức là đối mặt với cái chết song ông không hề sợ hãi mà cảm thấy đó là sự thú vị trong nghề nghiệp của mình. Với ông lái đò thì sông Đà chỉ thực sự đậm đà ở đoạn nhiều ghềnh thác, nếu phải chèo đò ở những đoạn bằng phẳng thì ông thấy chân mình như dài đi và buồn ngủ như người mèo đi bộ ở đồng bằng.

Hình tượng ông lái đò đẹp đẽ nhất là trong cuộc thủy chiến với sông Đà. Nguyễn Tuân đã sáng tạo ra một cuộc thủy chiến có một không hai trong lịch sử văn học, giữa một bên là thủy quái sông Đà với sức mạnh ghê gớm, tâm địa xảo trá và một bên là ông lái đò tuy dẻo dai, cường tráng nhưng đơn độc trong cuộc chiến gay go, quyết liệt này để có thể giành được chiến thắng, ông lái đò đã bộc lộ tất cả những phẩm chất tốt đẹp của mình.

Ở trùng vi thạch trận thứ nhất, sông Đà đã phô ra sức mạnh thể chất của nó với sự phối hợp giữa đá, sóng, nước. Chúng vừa đánh trực diện vừa tung đòn đánh tia, để dồn ông lái đò vào thế yếu. Dù cảm hứng lãng mạn là cảm hứng chủ đạo trong tác phẩm song cái nhìn và cách miêu tả của Nguyễn Tuân về cuộc thủy chiến không hề hơi hợt dễ dàng, ông ghi lại thời điểm mà tưởng như ông lái đò ngã gục trước những đòn đánh chí mạng của sông Đà. Nhưng bằng sức chịu đựng phi thường, thể chất dẻo dai, cường tráng vẫn cố gắng kẹp chặt cuống lái, trên thuyền vẫn vang lên sự chỉ đạo ngắn gọn, dứt khoát. Và bằng lòng dũng cảm, sức khỏe phi thường, bình tĩnh ông lái đò đã vượt qua những trùng vi thạch trận thứ nhất. Ở trùng vi thạch trận thứ hai với sự thay đổi bất ngờ, biến hóa khôn lường trong việc bố trí các cửa sinh, cửa tử. Nhưng bằng kinh nghiệm dày dặn, bằng sự linh hoạt ông lái đò đã nhanh chóng đưa thuyền đi vào đúng cửa sinh. Với đoạn quân sóng nước, cách đánh của ông cũng biến hóa linh hoạt, để phù hợp với những trùng vi

Dàn ý Phân tích hình tượng người lái đò trong Người lái đò sông Đà

thạch trận khác nhau. Ở trùng vi thạch trận cuối cùng tác giả miêu tả không nhiều song vẫn làm bật lên được tài nghệ trong việc lái đò của ông lão. Bằng sức khỏe và sự dẻo dai, sức chịu đựng, đặc biệt là lòng dũng cảm, chủ động, quyết đoán, ông đã vượt qua tất cả những cái bẫy mà sông Đà đã tung ra. Cuộc chiến không cân sức giữa một bên là thiên nhiên dữ dội với một bên là ông lão đơn độc chỉ có mái chèo là vũ khí duy nhất, song chiến thắng đã thuộc về con người.

Nếu như trong cuộc chiến với sông Đà thể hiện vẻ đẹp và sức mạnh ở bề nổi của sông Đà thì sau cuộc chiến cách ứng xử với chiến công, chiến thắng của ông lão lại cho thấy những vẻ đẹp ở bề sâu tâm hồn, nhân cách. Chiến thắng được sông Đà với bảy mươi ba ghềnh thác là một điều không phải ai cũng có thể làm được, thậm chí đây là một chiến công phi thường. Song với ông lão và tất cả những người lao động nơi đây là một điều hết sức bình thường. Nhưng chính bởi biết giản dị hóa bình thường hóa những điều phi thường mà tâm hồn, nhân cách của những người lao động nơi đây càng trở nên trân trọng, đáng quý.

Hình tượng ông lái đò in đậm dấu ấn phong cách Nguyễn Tuân. Bởi ông chính là kiểu người tài hoa, nghệ sĩ, biết nâng nghề nghiệp của mình lên mức nghệ thuật. Song ở hình tượng ông lão thể hiện rất rõ sự chuyển biến trong tư tưởng Nguyễn Tuân khi những con người tài hoa, nghệ sĩ được miêu tả không phải là những con người phi thường mà là những con người bình dị, thậm chí vô danh. Đây chính là cách Nguyễn Tuân ngợi ca, tôn vinh những người lao động thầm lặng trong công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa.